

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СУТТЄВІ ЗМІНИ У МАЙНОВОМУ СТАНІ: П'ЯТЬ ТИПОВИХ ПОМИЛОК, ЯКИХ ПРИПУСКАЮТЬСЯ ДЕКЛАРАНТИ

Додаткові заходи фінансового контролю, визначені Законом України «Про запобігання корупції» (далі - Закон), передбачають обов'язок певної категорії декларантів подавати повідомлення про суттєві зміни у майновому стані (ПСЗ).

Декларант зобов'язаний повідомити Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) про суттєві зміни у майновому стані — отримання доходу, придбання майна чи здійснення видатку, на суму, що перевищує 50 прожиткових мінімумів (на 1 січня 2025 року ця сума дорівнює 151,4 тис. грн). Відомості вносяться до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Процедура інформування НАЗК про суттєві зміни у майновому стані визначена відповідним Порядком. Недотримання встановлених вимог може призвести до адміністративної відповідальності.

НАЗК проаналізувало поширені помилки, пов'язані із поданням ПСЗ, яких припускаються суб'єкти декларування. Нижче — найтипівіші з них:

1. Порухення десятиденного строку з моменту виникнення обов'язку подання ПСЗ:

Відповідно до положень ч. 4 ст. 52 Закону, ПСЗ подається протягом **десяти календарних днів** з моменту виникнення обов'язку подання ПСЗ. Однією з найпоширеніших помилок є відрахування декларантами десятиденного строку робочими днями, а не календарними. Це призводить до пропуску визначеного законом терміну подання, що може призвести до притягнення до адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

2. Подання ПСЗ декларантами, які не зобов'язані цього робити

Здійснення фінансового контролю у вигляді обов'язку повідомляти про суттєві зміни у майновому стані застосовується лише до посадовців, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, або ж які обіймають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків. Подання ПСЗ стосується виключно особисто декларанта. Зміни в майновому стані членів його сім'ї, навіть якщо вони перевищують фінансовий поріг, відображаються лише у наступній щорічній декларації посадовця.

3. Невірне розуміння порогової суми

ПСЗ подається у десятиденний строк з моменту змін в майновому стані на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року.

Проте, декларанти часто помиляються, беручи для розрахунку суми доходу або видатку прожитковий мінімум на дату, коли відбулися зміни в майновому стані, замість того, щоб використовувати розмір, встановлений на 1 січня поточного року — як того вимагає Закон.

Крім того, поширеною помилкою є той факт, що декларанти беруть до уваги лише суму фактично отриманих коштів. Натомість для визначення розміру доходу слід використовувати нарахований одноразовий дохід - тобто суму до оподаткування або до відрахування можливих платежів (як-от аліменти чи внески до недержавного пенсійного фонду), які зробив роботодавець. ПСЗ подається лише у разі одномоментного разового отримання доходу або витрат. Отримання доходу чи витрати, які відбувалися частинами, не вимагають подання ПСЗ, але ця інформація обов'язково відображається у щорічній декларації.

Детально про визначення поняття разового доходу та видатку при поданні ПСЗ можна ознайомитися тут.

4. Неправильне визначення моменту настання обов'язку подання ПСЗ

Декларанти часто припускаються помилки у визначенні моменту настання обов'язку подання ПСЗ під час придбання транспортних засобів. Вони хибно вважають датою придбання автівки дату державної реєстрації в сервісному центрі МВС. Натомість відповідно до статті 334 Цивільного кодексу України, датою придбання є день передачі майна декларанту (якщо інше не зазначено в договорі чи законі).

Що стосується транспортних засобів, придбаних за кордоном, то датою їх набуття є день оплати. У разі здійснення оплати частинами датою набуття права власності є дата останнього платежу.

5. Неповне заповнення ПСЗ

Досить часто декларанти заповнюють не всі необхідні розділи декларації про суттєві зміни в майновому стані. Так, здійснюючи купуючи майно (автомобіль, об'єкт нерухомого майна) суб'єкт декларування може повідомити про набуття майна у власність, проте не зазначити інформацію про здійснений на придбання майна видаток. Тому важливо пам'ятати: у разі подання ПСЗ обов'язково зазначаються відомості у відповідних розділах як про придбане майно, так і про здійснений видаток.

Задля уникнення помилок при поданні ПСЗ рекомендуємо ознайомитись з роз'ясненнями у відповідному розділі в Базі знань НАЗК.

Раніше ми писали про недоліки в деклараціях, які можуть стати на заваді для призначення на посаду публічної служби.